

πήρε των ομματιών του

Τετάρτη, 11 Δεκεμβρίου 2013
6:46 πμ

AS10_60

Σήμερα με την φράση αυτή εννοούμε
Αναχώρησε, έφυγε, αποχώρησε. Βλ. και [ΥΠΟΓΛΩΣΣΙΟ #11](#)
Πχ. Δεν λέμε πήρε των ομματιων του για να κάνει μεταπτυχιακές σπουδές, το λέμε όταν κάποιος
φεύγει γιατί απογοητεύτηκε, απελπίστηκε ή και ονειδίστηκε, ρεζιλεύτηκε.

Η φράση πήρε των ομματιων του ηχεί παράλογα όπως και τα «έφαγε το κεφάλι του», «Δεν βλέπει
τύφλα του»

Αν το ερμηνεύσουμε "πήρε τα μάτια του" δηλαδή έλαβε μαζί του και τα μάτια του! Προφανώς!
Μπορείς να αφήσεις πίσω τα δόντια σου (περίπτωση μασέλας) αλλά τα μάτια σου είναι λίγο απίθανο.
Το αίρω σημαίνει ανυψώνω, ανορθώνω, ανίσταμαι = σηκώνομαι, εγείρω.
Η πρόθεση "επί" ως επίθημα σημαίνει την κατεύθυνση προς τα άνω.

Και το αρχαίο επαίρω και το σύγχρονο παίρνω συντάσσεται με αιτιατική. επαίρω τι, παίρνω κάτι
(πβλ. δρόμο παίρνει, δρόμο αφήνει, πάρε τα τσαμασύρια σου, πάρε τα ρέστα, και την ταυτολογία "θα
σε πάρει και θα σε σηκώσει" κλπ.)

Τι σημαίνει αυτό τό «πήρε»; Μήπως ήταν επήρε τα μάτια του από το καθεαυτό «επαίρω», δηλαδή
σήκωσε μάτια του στον ουρανό σε ένδειξη παράκλησης ή απελπισίας, προσευχήθηκε πριν ξεκινήσει.
Συμβαίνει και στις καλύτερες οικογένειες. Παράδειγμα ο Ιησούς των ευαγγελίων:

Λουκάς, 6:20 καί αὐτός ἐπάρας τούς ὀφθαλμούς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητάς
αὐτοῦ ἔλεγεν μακαριοὶ οἱ πτωχοὶ ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ

Λουκάς, 16:23 καί ἐν τῷ ἄδῃ ἐπάρας τούς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐν
βασάνοις ὄρα Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καί Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ

Ἰωάννης, 6:5 ἐπάρας οὖν τούς ὀφθαλμούς ὁ Ἰησοῦς καί θεασάμενος ὅτι
πολύς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν λέγει πρὸς Φίλιππον πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα
φάγωσιν οὗτοι

Ἰωάννης, 17:1 ταῦτά ἐλάλησεν ἰησοῦς καί ἐπάρας τούς ὀφθαλμούς αὐτοῦ
εἰς τὸν οὐρανόν εἶπεν πάτερ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα δόξασον σου τὸν υἱόν ἵνα ὁ υἱός δοξάσῃ
σε

Ο οποίος Ιησούς επαίρει "τους οφθαλμούς", δεν επαίρει "των ὀφθαλμῶν".

Όμως η γενική παραξενεύει: "των ομματιών του". Τι πράγμα των ομματιών του; Για να λεχθεί αυτό
πρέπει να παραλείπεται κάτι που ανήκει στα μάτια. Δηλαδή **πήρε** [το αυτό το κάτι] **των ματιών του**
και έφυγε.

Η δική μου ερμηνεία

Μπορεί να είναι και κατάλοιπο της ποινής της τύφλωσης των Βυζαντινών χρόνων, ή δηλαδή
πήρε [το όνειδος] των ομματιών του ἢ (το πιθανότερο) σήκωσε το κάλυμμα (τό πανί, το
τυφλοπάνι) των οφθαλμών του.

Κατά την Βυζαντινή διαπόμπευση τα μάτια του
διαπομπευόμενου κλεινόntonουσαν (εκτός αν τα είχαν ήδη
βγάλει όπως συνήθιζαν). Μάλλον του έδεναν τα μάτια με το

διαπομπευόμενου κλεινόντουσαν (εκτός αν τα είχαν ήδη βγάλει όπως συνήθιζαν). Μάλλον του έδεναν τα μάτια με το **τυφλοπάνι**. Η σκοπιμότητα ήταν να αποτρέψουν τον κατάδικο να καταγγέλλει κάποιους από το πλήθος ως συνενόχους του.

(βλ. 161 Φαίδωνος Κουκουλέ - Βυζαντινών βίος και Πολιτισμός - Διαπόμπευσις, τομ.3)

Αν δεν προβλέπονταν άλλη ποινή εγκατέλειπαν τον διαπομπευμένο κατά γης **βρώμικο, μουντζωμένο, λασπωμένο** και με το **τυφλοπάνι** στα μάτια. Τότε αυτός **έπαιρνε** (σήκωνε) το τυφλοπάνι **των ομματιών του** και έπαιρνε δρόμο, τον δρόμο της αυτοεξορίας.

Το **τυφλοπάνι** είναι άλλη μια απόδειξη ότι μετά την διαπόμπευση πολλοί άνθρωποι επανέρχονταν στην κοινωνία. Έχουμε επώνυμο Ασημομύτης και Κηρομύτης προήλθαν από ανθρώπους που ρινοτμήθηκαν και φρόντισαν να αντικαταστήσουν τη μύτη τους με τεχνητή για **να έχουν μούτρα** να εμφανισθούν στην κοινωνία. Αυτός που προορίζεται να επιζήσει αν έβλεπε ποιοι τον διαπόμπευαν θα μπορούσε μετά να τους εκδικηθεί είτε καταγγέλλοντας τους ως συνενόχους (όπως λέει ο Κουκουλές) ή και με αυτοδικία (όπως λέω εγώ). Και η φράση "**τύφλα**", "**τύφλα στα ματια σου**"! Που τότε δήλωνε το **τυφλοπάνι** τώρα λέγεται, ως συνοδευτικό της μούντζας, με την έννοια της διαπόμπευσης. Το ίδιο σημαίνει και η φράση "**δεν βλέπεις την τύφλα σου**;" δηλ. δεν βλέπεις τις πομπές σου, το ρεζιλίκι σου; Βεβαία πολλοί έπαιρναν των ομματιών τους, μετά την διαπόμπευση και αυτοεξοριζόντουσαν στου διαόλου τη μάνα ο όπως η **μαγκούφα Άννα** που πήγε στο τότε απόμακρο μέρος; τη **Μαγκουφάνα**.

Αναφορές

Εδώ απαντα η ορθη συνταξη: "επηρα τα ματια μου" αντι του συνηθους "επηρα των ομματιων μου".

ήρτεν ένας μ' ένα ζεμπίλι και του είπεν: «Ώρα καλή!» «Καλώς τον». «Για πού με το καλό;» «Εγώ εμάλωσα με τη μάνα μου και με τον αφέντη μου και πήρα τα μάτια μου κι έφυγα», του είπεν το παιδί. «Κι εγώ τα ίδια». «Τώρα πού θα πάμε;» Τότε είπεν εκείνος που 'χεν το

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ -ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ σ. 195

Βιβλιογραφία

βλ. [Α. Στουγιαννίδη - ΑΕΝΑΟΝ - Διαπόμπευση - αποτύφλωση](#)